
Taar Ferenc

KIRUCCANÁS MAGYAR MÓDRA

Vasárnap. Havas, szeles idő. Délelőtt tíz körül jár, igyekezni kell tehát, mert a termálfürdő csak tizenkettőig van nyitva, sőt – egy nagyorrú, veres ember szerint – már féltizenkettőkor kikurgatják az embert a vízből.

A pénztárnál vidám társaság. Vidékről jöttek, valahonnan a Hajdúhátról, vagy a Nyírség széléről. Jókedvűek, pirosak, vastagok, egészségesek, középkorúak. Nagyokat kocognak. Élvezik a helyzetet, hogy kiszabadultak az asszonyi felügyelet alól, ráadásul még otthon, indulás előtt be is kaptak a buszban egy kis „előgyújtást”, hogy teljes legyen a férfimulatság. Most hát jöhet a víz, a gőzölés, némelyiknél a fogyókúra. Van közöttük harminc körüli fiatal is, meg deres fejű is, valamint egy még igen jó tartású hatvanas-hetvenes, bizonyos Anti bácsi. Értik egymást félszavakból. Nem alkalmilag verődtek össze, alighanem egy brigádba tartoztak, amíg volt téesz, s miután az megszűnt, a barátság megmaradt, gyakran járnak össze otthon névnapokon, disznótoron, sörözésre, egy kis beszélgetésre, ami adódik.

Unott arcú, sápadt szőke nő ül a pénztárban, ujjai sebesen járnak, föl sem pillant, úgy közli, foghegyről:

– Ma gőz nincs!

– Hogy-hogy nincs? – löki tarkójára a kucsmáját egy langaléta, bajuszos, láthatóan ő lehetett a brigád vezetője korábban.

– Úgy, hogy nincs!

– Ssssssszazannyát! – rántja a szemére a kucsmát a hosszú – pedig ippenséggel a gőzír jöttünk be! Hogy az Isten hová tegye magukat! – s ránéz a mögötte állóra. – Most, mi legyen emberek?

Legyintés. Dörmögés, köhécselés, vállhúzás. Mindegy most már, ha itt vannak, az van, ami van!

Hamarosan következik a második bosszúság is!

A kabinos tárogatja a karjait: sajnós, már nem tud mindenkinek száraz kötényt adni, legfeljebb vizeset, ha megfelel. Fene megette, persze, hogy megfelel, ha nincs más!... Meg aztán látnivaló, hogy az a zsebkendőnyi kis kötény nem is arra való, hogy eltakarja elől amit kellene, hanem mindenki kézben hordja, nehogy elveszen. Így aztán a férfinép pucéron jön-megy, elől semmi, hátul semmi, kötény a kézben.

Hamarosan ott áll a társaság körben, meztelenül. Így még soha nem látták egymást. Zavarban is vannak, amit úgy vezetnek le, hogy lökdösődnek, marhászkodnak, nevetgélnek, megjegyzéseket tesznek, evvel leplezik a zavarukat. Különösen az öreget – Anti bácsit – macerálják nagy kedvvel, mert az öreg nem volt hajlandó meztelenre vetkőzni, így aztán fekete klottgatyában álldogál közöttük, s ez most annyira kirívó itt, mintha fekete varjak között egyetlen egy fehér álldogálna. Na, kapja is a megjegyzéseket!

– Minek takargatja, amit már úgy sem érdemes!?

– Tudhatná, hogy nem rőfre mírlik az embert!

– Miazisten! Magának extra jár? Gatyában divatozik itt?

Minden egyes megjegyzés után robban a nevetés, egymást csapkodják, dülöngélnek. Az öreg nem szól semmit, csak álldogál összefont karral s elnézően mosolyog, csöndesen megvonva a vállát, mintha mondaná: mit tudjátok azt, ti kölykök, hogy az én időmben még a hites felesége előtt sem vetkezett meztelenre a férfiember!?!...

...Aztán megindulnak libasorban az ajtón túlra, mert kurta az idő!

Nagy, köralakú, köves térségbe jutnak. Innen nyílnak oldalt a gőzkamrák. Ám, előtte itt meg kell merítkőzni! Na, itt aztán, a kis medencében kitör belőlük a játékos kedv, csapkodják a vizet, fröcskölik egymást, fújnak, vakkantgatnak, kukorékolnak és prüszkölnek, locsolják egymást és lenyomkodják a víz alá. Különösen aztán ott legnagyobb az élénkség, ahol két kicsi medence van egymás mellett. A különbség közöttük mindössze annyi, hogy az egyikben jó negyven fokos forró víz gőzölög, a másikban meg alig 15–20 fokos, s ha a forróból átugrik az ember a hidegbe, még élteben megtapasztalhatja, milyen érzés, amikor az emberben „megáll az ütő!”...

...Jóllehet a pénztárosnő odalökte nekik, mint kutyának a csontot, hogy nincsen gőz, kiderül, hogy mégis csak van, legfeljebb ő nem tud róla. Van bizony, de még milyen! Sистерgés, sípolás, az ülődeszkák közeiből csak úgy süvít elő a forró gőz, nem is igen látják egymást a vastag párában. Amikor ide belép az ember, ledobban a forróságtól. Nehéz még a lélegzetvétel is! Amikor meg leülni próbál, nyomban fel is pattan káromkodva, mert a forró deszka szinte megégeti ott, ahol a leggömbölyűbb. Persze, ez is ok a nevetésre, élcelődésre. Lassan-lassan azért mindnyájan leereszkednek a forró deszkákra, aztán ülnek, ülnek, mint fecskék a dróton, izzadnak, hallgatnak, miközben fentről csöpög rájuk valami, lehet, hogy a lecsapódott pára, de az is lehet, hogy valami más... Kicsire nem néz az ember! Egyre többen préselődnek be a kamrába. Már patakokban folyik mindenkiről az izzadság. De

hiszen éppen ez benne az élvezet! Vagyis az, hogy itt apránként megfő az ember. Aki pedig nem bírja ezt a Gyehennát, káromkodik egy nagyot és kimegy, avval, hogy az is bolond, aki ide belép! A megjegyzés vegyes fogadtatásra talál.

– A gőz pedig mindenre jó! Kívül, belül használ! – állapítja meg egy reszelős hang, valahonnan a felső lépcsőről.

– Igen! – feleli rá egy másik hang és fejével a kókadtan ülők felé vágva - Ezeknek más okból is jó! Nézze csak – súgja a szomszédjának – némelyiknek akkora segge van, mint egy igáslónak. Másikon meg reng a háj...

Aztán eldicsekszik valaki, hogy ő már szaunázott is! Hát az mi az Isten csudája? Mint mondja, ott nők és férfiak együtt gőzölnek, locsolják egymást, meg csapkodják vesszőkkel, nincsenek elkülönítve.

– Oszt... pucéron vannak mind? – hörgi egy vastag hang kéjesen a köd mélyéről.

– Na, nem... ámbár annyi az mán manapság, mint a semmi!

Lassan-lassan lejár az idő. Megunják a gőzt. A társaságnak mehetnéke támad. Elég mán ebből a sok vízből, gőzből, zajból!...

A kabinos megköszöni a borraivalót és megkérdezi, miért nem veszik igénybe a masszírozást, hiszen az fiatalít, nincs jobb annál a világon!

– Na, Anti bácsi! – fordulnak az öreg felé. – Magára mán úgyis ráfér egy kis „pótlás”!

Nagy röhögés.

Az öreg elfintorodik:

– A fene meg fogdostatná magát mással! – aztán hozzáteszi: – Nem mondom, még ha nők csinálnák!?

Na, erre megint robban a nevetés. Ni csak! A vén kujon! Ehhez vóna kedve! Hiába, na, a vén kecske is megnyalja a sót!...

Kint az előcsarnokban várni kell. Nem szabad csak úgy, átmenet nélkül kilépni a hideg, szabad levegőre. De, nem is iparkodik kifelé senki. Ott tolong a társaság a büfé körül. Arcuk majd kicsattan a pirosságtól, a szemük élénk, a hajuk még vizes, a kedvük itt megint bukfencet vet: hát már hogyan! Jó hideg sört mérnek!

– Hé, emberek! – áll eléjük a hosszú, bajuszos. – Nem abban egyeztünk meg, hogy sörözés pedig nem lesz?

Na, igen. Igen, való igaz, de valahogy pótolni kell a vízvesztéséget, az a forró gőz kivett belőlük minden folyadékot, kiszívta még a lelküket is, hát legalább egy-egy üveggel... mi az? Semmi!...

A hosszú hátralöki a kucsmát, legyint, elfordul.

– Kell nektek „fogyókúra”, meg gőzfürdő – egy nyavalya!

Evvel el is intéződött a dolog. Hallatlan élvezettel illesztik szájukhoz az üveget, a szemüket is lehunyják, úgy nyelik a sört. Aztán meg előkerül egy kis harapnivaló: sült hús, fasírt, pogácsa. Nem, dehogy, nem esznek ők sokat, éppen csak harapnak valamit, hiszen várja őket otthon az asszony jó ebéddel. De azért szépen eltakarítják az ennivalót az utolsó morzsaig. Bekattintják a bicskájukat, majd sorban fölállnak a mérlegre: lássuk, mennyit használt a gőz, mennyit fogytak?

Nevetnek, s halkán káromkodnak: fene megette ezt a mérleget! Még többet mutat, mint a gőzölés előtt!...

Solymár József

PYGMALION UTOLSÓ SZERELME

Hasztalan igyekeznek az élők, a holtak mindig többen lesznek. Mennél jobban szaporodnak, mennél szorgosabb igyekezettel töltik be a Földet, annál inkább növelik az eltávozottak seregét.

Sokan azt hiszik, hogy az emberiség egyenlő az élők mindenkori csapatával. Ez pedig nem így van, mert a születések és a halálozások nem óráról-órára, még csak nem percről-percre, de pillanatonként változtatják meg, hogy hova tartozik. Három nagy csoportba soroltak be minket az istenek. Vannak a még meg nem születettek, a születésre várók, az élők, az elevenek, akik most tapossák a Földet, és az elhunytak, akik már eltávoztak, ki tudja, hová.

Nem tudhatjuk, hányan vannak a még megszületendőek. Ha az élők rosszul birtokolják a Földet, csapatuk könnyen fogyatkozhat. Az élők azt hiszik, övék itt minden, pedig arasznyi létük csupán átmenet. A megszületendőek és az elevenek is fogyatkozásra vannak ítélve, csak a holtak bizodalmának lesz napról-napra több lakója.

Az emberiség története leginkább egy homokórához hasonlatos. Oda-fenn vannak a várakozók, ott, abban a kis szorosban a létezők, és lent gyűlnek, egyre gyűlnek az eltávozottak porszeméi. Ezt a homokórát pedig nem fogja megfordítani soha, senki.

És milyen az ember? Próbálna megkapaszkodni, hogy ő ne hulljon alá, vagy ha mégis osztoznia kell a közös sorsban, legalább maradandó emléket szeretne hagyni maga után. Boldogok azok, akik nem gondolják végig a közös sorsot, s beérik azzal a reménységgel, hogy a hálás gyermekek sírkövet állítanak, s legalább rövid időre őrzik az eltávozott emléket. Mások abban bizakodnak, hogy ők kiváltságosak: olyan tetteket hajtottak végre, olyan munkát hagytak maguk után, amely sok-sok nemzedék múltával is méltóvá teszik őket arra, hogy emlékezetüket megőrizték. Ám, ahogyan egyre több porszem hullik le a homokórán, mind kilátástalanabbá válik ez az oly keserves, oly nyomorúságos igyekezet. Nincs azoknál szánandóbb, mint akik elhitték és megpróbálták elhitetni, hogy méltók arra, hogy az utókor megőrizze emlékezetüket. Ezért harcoltak, ezért kínlódtak, ezért nem élvezték az élet örömeit, s aztán osztozniuk kellett a közös sorsban. Az idők múlásával egyre nehezebb kitűnni és megkapaszkodni ott, ahol a homokóra leginkább összeszűkül. Az első porszemeknek talán szerencsájük volt, ám kérdés, hogy valóban szerencse-e ez a szerencse.

A hálás utókornál nincs hálátlanabb. Jaj annak, kinek emléke fennmarad! Nevével, történetével úgy játszadoznak, mint macska az egérrel. Lám, a derék Pygmalion sem sejthette, mi lesz a sorsa. Élte a maga életét, s amikor meghalt, azzal a gondolattal távozhatott az árnyékvilágból, hogy utódai és népe talán egy ideig még emlékezni fog különös történetére. Aztán Ovidius, a római költő, nagy művének, az *Átváltozásoknak* megírásakor jónak látta a hajdanvolt ciprusi nagyúrnak furcsa történetét is megörökíteni. Pygmalion históriája tovább élt, egyre inkább átalakult, végül lett belőle egy londoni nyelvtanár, majd musical-hős, aki a virágárusból lett úrikisasszonnyal ugrabugrált hosszú évtizedeken át a világ színpadain.

Már Ovidius is hamisított, s ez a hamisság az idők múlásával egyre csak növekedett, fokozódott.

Eljött az ideje annak, hogy próbáljuk a rárakódott hamisságoktól megtisztítani Pygmalion történetét. Azzal a reménytelenséggel tesszük ezt, hogy a múlt mindenkor az elevenek hatalmában van és marad. Igazából csak az a boldog, akik időben elfelejtettek.

*

A föníciaiak, midőn birtokukba kívánták venni a tengert, az első kolóniájukat Ciprus szigetén, a mai Páfosz városának helyén alapították. Jól választottak, mert a tengeri viharok ellen biztonságot adott az öböl, s nem csak a föníciaiaknak, de bárkinek, aki Európa, Egyiptom, vagy Kis-Ázsia

között hajózni kívánt, megbízható állomás volt ez a kikötő. Vizeit még a kalózok is tisztelték, kerülni akarván a háborúságot, hiszen elegendő zsákmányt találtak odakint, a nyílt tengeren.

A telepések tartották a rokonságot a föníciaiakkal, de az a szál, amely odakötötte őket, egyre inkább vékonyodott. Egy tengeri kikötőben sokféle népség megfordul, és sikerült barátságos kapcsolatokat teremteni a sziget régi lakóival is, akik számára jólétet hozott, hogy gyümölcsöseik, földjeik termékét jó áron el tudták adni a városban és a kikötőben.

A föníciaiaknak még jelképes adót fizetett a kolónia, de ezt szinte észre sem vették, hiszen a kikötőben megforduló hajóktól sokkalta nagyobb haszonra tehettek szert. Erős, biztonságos volt a kikötő, állandó őrséggel, saját hadihajókkal és hajóépítő műhelyekkel, s fölötte erős volt a város is, biztonságos falakkal.

Pygmalion ősei az első telepésekkel helytartóként érkeztek, de az idők múlásával már fejedelemnek nevezték őket, és ennek is tartották magukat. Palotájuk oly gazdagon díszített, minden pompával berendezett volt, hogy gazdagságuknak aligha volt párja a nagy tenger partján. Lakóhelyüket egybeépítették a templommal, és az uralkodó egyben bölcs előrelátással a főpap tisztét is betöltötte. A templom igazából a palota része volt, az egybeépült két rész között díszes átjáróval.

A templom legnagyobb kincse egy istennő-szobor volt, amelyet Pygmalion ősei még Föníciából hoztak. Asztarté testesítette meg a szobor, kit Kis-Ázsiában Istár néven is imádtak, s aki a szerelem, a szerelmesek oltalmazója volt. A szobor nem volt nagy, csupán embernagyságú. Ám nemcsak csodálatos szépségével érdemelte ki az emberek bámulatát, hanem anyagával is. A föníciai művész elefántcsontból faragta ki Asztartét, és a felhasznált darabokat olyan finoman csiszolta össze, hogy csak szorgos vizsgálódások után lehetett volna észrevenni, hol vannak a gondosan megmunkált csatlakozások.

Effajta leskelődésre azonban senkinek nem volt módja. Legfeljebb azoknak a papoknak, akik az istennőt a különböző ünnepekre újra, meg újra más-más, de mindig aranyszálakkal gazdagon ékesített ruhákba felöltöztették, és a legdrágább ékszereket aggatták reá.

Asztarté, a város és a kikötő védelmezője, szelíd istennő volt. Tiltotta a véres áldozatokat, nemhogy ember, de még semmiféle állat oltáránál való megölését sem igényelte. Azt szerette, ha virággal, gyümölccsel veszik körül. Mivel a szerelem istennője volt, annak örvendezett, ha oly férfiak és nők fohászkodtak hozzá, akiben égett a vágy, akik el akarták nyerni kiszemelt új kedvesük hajlandóságát, vagy megőrizni azokat az érzelmeket, amelyeket

sikerült feltámasztaniok. Asztarté áldását adta mindarra, ami a város ágyai-
ban, kerevetjein történik, és papjai, papnői sem voltak tartózkodóak, ha az
istennő számára valaki efféle áldozatot kívánt bemutatni.

Pygmalion már ifjúként is méltónak mutatkozott arra, hogy ha eljön az
idő, a város, a kikötő ura és Asztarté főpapja legyen. Még atyja életében
teljesítette az uralkodó családdal szemben támasztott legfontosabb köve-
telményt: magához méltó feleséget választott, és két szép fiúgyermeket
nemzett. Felesége korán meghalt, és ezután már nem választott új asszonyt.
Nem akarta, hogy viszály támadjon a fejedelmi méltóságot illetően az utó-
dok között. Bölcs döntés volt ez, amellyel a város minden lakója egyetértett.
A szerelmi örömeiket nem tagadta meg magától. Kedvére válogatott a szol-
gálólányok, a rabnők, és Asztarté papnői között, és boldog volt, akit ő
ágyába hívott. A város szépei is szívesen felkínálták magukat, de
Pygmalionnak volt annyi esze, hogy ellenállt az olyan asszonyok és lányok
csábításának, akikre a város tekintélyes polgárai vigyáztak, mert tudta, hogy
egy uralkodót akkor gyűlölnék meg igazán, ha mások asszonyára, leányára
veti a szemét.

Pygmalion uralkodását arra a bölcs gondolatra építette, hogy ha rendben
mennek a dolgok, nem szabad semmit sem megváltoztatni. Minden felada-
tát tisztességgel ellátta, ha kellett, tanácskozott a város bölcs öregjeivel, ren-
det tartott a kikötőben, Asztarté előtt bemutatta a szent áldozatokat, és
nagyon ügyelt arra, hogy soha senkit oktalanul meg ne bántson.

*

Férfiévei vidáman, csaknem gondtalanul teltek. Hálótermét, ruháskam-
ráját egy egyiptomi rabnő gondozta, aki – atyja útmutatása szerint – az ifjú
Pygmaliont hajdan bevezette a testi szerelem rejtelseibe. Ez a nő akkor
virágzó asszony volt, jóval idősebb, mint tanítványa. Korábban kezdett
tehát öregedni is. Az első ölelés birtokosaként nem szerelem, inkább vala-
miféle anyás érzelem támadt fel a rabnőben, ráadásul örvendett annak, hogy
az uralkodó házában ily megtisztelő, bizalmi feladathoz jutott. Némán,
szinte észrevétlenül kilesve Pygmalion távollétét, takarította a nagy hálóter-
met, tisztán tartotta a fekhelyét, s gondoskodott arról, hogy a ruháskamrá-
ban is minden friss és jóillatú legyen. Pygmalion jóformán meg is feledke-
zett a rabnő létezéséről.

Igaz, nappal nem szívesen tanyázott a hálólhelyén. Szeretett csavarogni
a városban és a kikötőben. Ha kedve úgy tartotta, nekiállt kockázni a
hajósokkal, arra azonban mindig ügyelt, hogy ne fajuljon el a játék. A
feltett összegeket az alkalmi társak erszényéhez, pénzeszacskójához

mérte, s ha valaki rokonszenves volt neki, egy kis csalással úgy intézte, hogy ellenfelének legyen szerencséje.

Gyakorta betért a csapszékekbe is, a fügebort sem vetette meg, de sem tántorogni nem látta soha senki, sem ostobaságokat nem beszélt. Az italtól – ha lehetséges – még méltóságtejjesebbé vált.

Volt egy olyan szenvedélye, amelyet megmosolyogtak a város lakói. Gyakorta felkereste a Mesterek utcáját, ahol volt egy-két olyan műhely, amelybe nem csak betért, hanem maga is megragadta a szerszámokat, és szorgosan munkálkodott. Az ezüstműveseket szerette meg az elefántcsont faragókat. Ha egy-egy nő különösen kedvére való volt, saját kezűleg formált nyakéket, és mindenki elismerte, hogy olyan elefántcsont figurák kerültek ki a keze alól, amelyek egy jó művésznek is becsületére váltak volna.

Furcsa szokása volt az is, hogy étkezni igazából csak egyedül szeretett. Azokon a lakomákon, amelyeken illett részt vennie, csak üldögélt, tessék-lássék nyúlt az ételhez. Annak örült, ha egyedül maradt az eléjett tálnak. Ilyenkor kézbe kapta a sült ürücombot, jóízűen harapdálta a zsíros falatokat, mert nem a tenger ajándékaihoz, a halakhoz meg a rákokhoz vonzódott, szívesebben ette a jól felhizlalt négylábú állatok húsát. Esti magányos étkezései után az italt is bátrabban fogyasztotta.

Olyankor is mértékletes maradt, ha nőt rendelt az ágyába. Gondosan fürdött, de az illatszerekkel óvatosan bánt. Hamar megtanulta, hogy a szeretkezésből a túl sok épp úgy ártalmas, mint a túl kevés. Az sok csömört okoz, a kevés viszont ügyetlenné teszi a férfit.

Volt még egy olyan tulajdonsága, ami miatt tisztelettel adózott saját magának. Az ágyban nem voltak szokásai. Minden nőt szemügyre vett, s mindig ágybéli vendége természetéhez, várakozásaihoz igazította: kivel, hogyan, milyen rítus szerint vezeti az Asztarténának hozott áldozatot. Volt, akinek többet adott, volt, akinek kevesebbet. Volt, akitől többet kívánt, volt, akitől kevesebbet.

A szerelmi játékok során hamar észrevette, hogy a nőknek leginkább a keblét szereti, aztán az arcukat, és ágyékuk tája iránt mindig valamelyes borzongást érzett. Kívánta viszont, hogy a nők is jól érezzék magukat, örvendjenek, ha vele vannak, és orrában jóleső érzést támasztott az asszonyok illata.

Pygmalion hosszú éveken át nem érzékelte az idő múlását. Rend volt a városban, a kikötőben, a palotában és rend volt Pygmalion lelkében is.

*

Midőn haja és szakálla őszülni kezdett, Pygmalion még örvendezett is, hiszen ez csak növelte uralkodói tekintélyét. Testének vaskosodásával is

keveset törődött, nem evett kevesebb birkahúst, a boroskupákból pedig talán még többet ürített ki, mint korábban. Csak akkor ijedt meg először, amikor észrevette, hogy lába dagadozni kezd, mert tudta, hogy ez már az elmúlás első üzenete. Ám a tudós papok készítettek számára olyan főzete- ket, hogy bizalom támadt lelkében, de aztán rájött, hogy vastkosabb lábbal is le tud bandukolni a kikötőbe.

Az igazi gondot az jelentette számára, hogy az ágyban nem úgy történtek már a dolgok, ahogyan ő akarta, eltervezte. Mivel, ha nem is bölcs, de okos ember volt, abba még belenyugodott volna, hogy ritkábban hívjon magához hálótársat, de az nagyon elszomorította, hogy nem tudott uralkodni, férfias- ságán, nem tudta kivárni asszonyai sikongását, s egyre inkább erőt vett rajta a kudarc érzése. Töprengett, vajon mi lehet az ok, s végtére rájött, hogy undorodik a nők szagától.

Pygmalion egyre kedvetlenebbé vált. Asztarté papnői, ágyasai haszta- lan várták, hogy valamelyiküket estére magához szólítsa. De elmaradtak lassan a majd mindennapos kalandozásai is. Nem ment kockázni a ki- kötőbe, nem tért be a csapszékekbe, az ezüstművesek és elefántcsont faragók műhelyeit sem kereste fel. Napokon át magányosan üldögélt palotája kertjében, és csak a legszükségesebb uralkodói és főpapi fela- datokat látta el. Várta, egyre csak várta, hogy történik valami, ami visszavezeti régi, örömteli életébe.

*

Asztarté tavaszi ünnepe közeledett, midőn a szerelem istennője új ru- hát és virágfüzért kapott, hogy aztán ünnepélyesen körülhordozzák a városban.

Asztarté öltöztetésénél – mint főpapnak – Pygmalionnak is jelen kel- lett lennie. Midőn az istennő szobrát lemeztelenítették, hogy megkapja új, díszes, aranyhímes áttetsző ruháját, Pygmalionban erős vágy támadt, hogy megérintse a szobrot. Eléje lépett, két karját imára tárta, majd oda- borult az istennő elé, és mindkét kezével megragadta Asztarté elefánt- csont szobrának lábait. Hosszú ideig így maradt. A szertartást végző papok és papnők nem értették, mi történt. Pygmalion, amikor felemel- kedett, csak annyit mondott: Üzenetet kaptam, titkos üzenetet. Az isten- nő kedveli városunkat.

Asztarté szolgálói gondoskodtak róla, hogy az esemény híre gyorsan elter- jedjen a városban, és az istennő tavaszi körmenete még soha nem volt olyan pompázatos, mint ezen alkalommal. Mindenki azt remélte, hogy a boldog idők után még boldogabbak következnek, és Asztarté szobra úgy

emelkedett az ünneplő tömeg fölé, mintha titkos ígérete máris beteljesedett volna.

*

Ezek után senki nem csodálkozott azon, hogy éjszakánként Pygmalion kinyitatta a palota és a szentély közötti kaput, és hosszú órákat töltött egyedül az istennővel.

A város népe meg volt győződve arról, hogy az uralkodó és a főpap ilyenkor titkos szertartásokat végez az istennő szándéka szerint, hogy a nagy ígéret mielőbb beteljesedjék.

Pygmalion pedig, egyedül maradván Asztarté szobrával, egyre szemérmetlenebbül tapogatta az elefántcsont szobrot. Előbb csak simogatta, aztán már csókolgatta is az istennő kebleit, hasát és combjait, s közben szerelmes szavakat suttogott. Végül ujjai Asztarté ágyékát is megközelítették, és boldog volt, mert csak a hervadó virágok illatát érezte.

A város népe örömben úszott, s mindenki szentül hitte, hogy oly időknél néznek elébe, amikor a világ minden tájáról jönnek majd a különböző népek képviselői: a föníciaiak, az egyiptomiak, a görögök, a szigetek képviselői, és az ő városuk lesz minden népeknek ura és parancsolója.

*

Ha Pygmalion beéri ennyivel, ha valamit elárul abból, hogy milyen ígéreteket kapott az istennőtől, még sokáig látogathatta volna a szentélyt. Am, ha egy vágy terjeszkedni kezd, nehéz annak gátat vetni. A szerelmes férfi, avagy már csak volt férfi a fejébe vette, hogy az istennőt ágyába viszi.

Tudomására hozta Asztarté papjainak, hogy az istennő új kívánsággal állt elő: át akarja vitetni magát a palotájába, annak is a hálókamrájába, mert további kívánságait Pygmalion álmában kapja meg majd tőle. A papok és a papnők talán megdöbbenek, de nem merték kimutatni kételyeiket. Asztarté új ruhát kapott, és a legnagyobb ünnepélyességgel, szent szertartások közepette vitték át az elefántcsont szobrot Pygmalion hálótermébe.

A szobor nehéz volt. Pygmalion nem tudta volna egyedül ágyába cipelni. Be kellett hát avatnia tervébe hűséges egyiptomi rabszolganőjét. Ketten is csak nagy nehezen tudták Asztartét felemelni, és elhelyezni a díszes nászágynon. Így teljesedett be a mohó öregember kívánsága, és együtt tölthette az első éjszakát a szoborral. Kora hajnalban aztán újra jött a rabszolganő, és visszaállították az istennőt a helyére.

Az egyiptomi asszony nem tisztelte Asztartét. Az ő istenei otthon maradtak a Nílus partján. Nem félt az égiek haragjától, de tudta, hogy ezt a játékot nem lehet sokáig folytatni. Megmondta Pygmalionnak, hogy most már búcsúzzon el a szobortól, és vitesse vissza a szentélybe. Pygmalion azonban már inkább őrült volt, mint józan, és a reggeli napfénynél sem jött meg az esze. Nem akart megválni az istennőtől. Így hát Asztarté ott maradt a hálóteremben, és újra, meg újra Pygmalionnal töltötte az éjszakát.

A hálóterembe az egyiptomi nőn kívül senki sem léphetett be. A titkot mégsem sikerült megőrizni, mert a papok, a papnők és a város népe egyre gyanakvóbb lett. Nem volt nehéz kitalálni, milyen gyalázatos dolgok történhetnek éjszakánként Cyprus csillagos ege alatt. Ráadásul váratlanul tűz támadt a kikötőben, és kint a legelőkön a nyájakat dögvész pusztította. A suttogás egyre erősebb lett, és a lázadó népet mind nehezebb volt kordában tartani.

Pygmalion is feleszmélt ámokfutásából, és nem látván más kiutat egyre szorongatóbb helyzetéből, azon kezdett töprengeni, hogy a szégyen elől csak úgy menekülhet, ha elszánja magát, és kiissza a méregpoharat. Ráadásul már az istennőt sem szerette.

*

Ekkor sietett segítségére az okos egyiptomi rabnő. Midőn tapasztalta, hogy nem kell segítenie már esténként Pygmalionnak, hogy az istennőt ágyába helyezték, sem reggel, hogy a szobor szokásos helyére visszakerüljön, bátorságot vett magának, s megkérdezte az uralkodót, hogy szólhat-e. Amikor erre engedélyt kapott, illő tisztelettel a következőket mondta:

– Uram, látom, hogy gondok gyötörnek. Én ifjú korod óta melletted vagyok, és segíteni szeretnék. Lehet, hogy túlságosan merész gondolataim támadtak, akkor taszíts el magad mellől, és én elvégzem a legalantasabb munkát, amit csak ebben a házban végezni lehet. Küldj el magadtól vagy végeztessél ki. Ám azt hiszem, tudom, hogyan lehetne megszabadulni abból a nehéz helyzetből, amelybe jutottál. Nem kell hozzá semmi más, csak engedd meg, hogy szokás szerint bejőjjek az esti őrségváltás előtt, és éjszakára ruháid kamrájában elrejtőzzek.

Pygmalion gyanakodva nézett az egyiptomi asszonyra, a nő pedig elmondta a tervet, amelyet az uralkodó előbb fondorlatosnak, szinte kivihetetlennek tartott, ám mennél inkább töprengett, annál inkább belátta, hogy szerencsés kivitelezés esetén csak így tud megszabadulni

abból a kilátástalannak tűnő helyzetből, amelybe természetellenes vágya belevitte.

*

Miután az uralkodó és a rabnő megkötötték az egyezséget, előbb a palotában, majd a városban és a kikötőben is suttogni kezdtek, hogy Pygmalion nem csak a szobájában tartja az istennő elefántcsont szobrát, de éjszakánként az ágyába is viszi. Asztarté elefántcsont szobra pedig különös változásokon megy át. Az elefántcsont melegedni kezd, mind ruganyosabbá válik, s rövid idő múltán teljességgel megelevenedik, és Asztarté, minden szerelmi fortély tudója a legcsodálatosabb örömeiben részesíti a kiválasztott férfit.

Az emberek hitték is, nem is az elterjedt híreket. Voltak, akik gyorsan le akartak számolni az istennőt meggyalázó uralkodóval, mások viszont, akik hitelt adtak a mende-mondának, kiválasztottként, sőt istenként kezdték tisztelni Pygmaliont is.

Így következett el a teljes holdtölte éjszakája, midőn varázslatos fényben ragyogott a tenger, a sziget, a város és a palota. Ünnepeles csend uralta az egész környéket. És ebben a méltóságteljes csendben egyszer csak előbb nyögések, aztán sikolyok hallatszotta ki Pygmalion hálóterméből, majd csengő női hangon egy szózat röppent fel és szállt messzire.

– Boldog ember vagy Pygmalion! Fiút fogantam tőled, aki egykor nemcsak a sziget uralkodója lesz, de az egész világe! Most örökre elbúcsúzom tőled. Szobromat pedig, hogy az emberi szemektől rejtve maradjon, takard le aranyos lepellel, így vigyétek ki a tengerre, és ott, ahol a vízből kettő szikla áll ki, süllyesszétek el mindörökre. Te pedig esküdj örök hűséget nekem, tartóztasd meg magad a női testeknek még csak az érintésétől is, mert ha ezt a kívánságomat megszeged, szörnyű halálnak halálával halsz. Oltáromra pedig színezüstből készült új szobrot rendelek, annak a szövetségnek bizonyságául, amelyet veled és városoddal kötöttem. Így legyen, mert ezt én így akarom!

Az istennő szavát sokan hallották, és reggelre kelve az egész városban elterjedt a hír. Azok, akik korábban is úgy sejtették: csoda történik a palotában, boldogan ünnepeltek, de a gyanakvók kétségei is eloszlottak.

Pygmalion pedig másnap a palotába rendelte a város legjobb ötvöseit, és megrendelte az istenasszony ezüst szobrát. Arról is intézkedett, hogy a legnagyobb bárkát készítsék elő a szertartásra, díszítsék és virágozzák

fel oly gyönyörűen, ahogyan csak az emberi képzelet és ügyesség megen-
gedi.

*

És a bárka valóban kifutott a tengerre. Rajta voltak Asztarté papjai és papnői, a város előkelőségei, Pygmalion testőre, és ott volt ünnepi díszruhában maga az uralkodó is. Az istennő szobrát sűrű leplekkel letakarva vitték magukkal.

Ünnepi énekeket dalolva, virágokat, gyümölcsöket és szopós bárányokat áldozva hajóztak a kettős szikla közelébe, ahol Asztarté kívánsága szerint a szobrot a tengerbe dobták. Pygmalion rezzenetlen arccal, nagy méltósággal ülte végig a szertartást. Egyetlen szó sem hagyta el az ajkát.

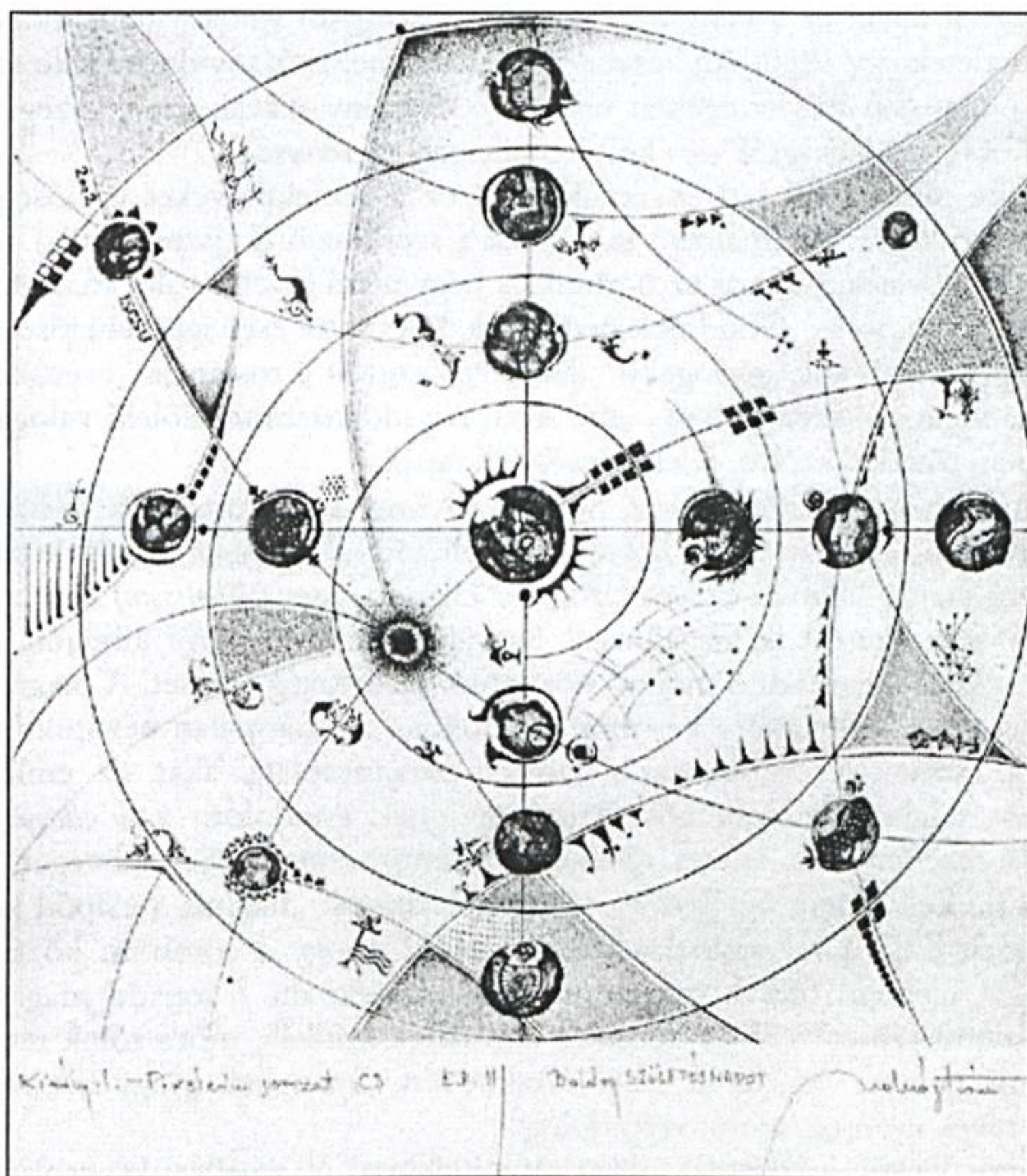
Híre, neve, tekintélye nemcsak saját alattvalói körében növekedett meg, de a hajósok hírét vitték a távoli kikötőkbe is milyen csodálatos események történtek Cypruson. Asztarté tisztelői – márpedig a szerelem istennőjének sok-sok híve volt szerte a világban – nemcsak csodásnak, de igaznak is hittek, ami történt vagy történhetett.

Az istennő új ezüstsobrát a legnagyobb ünnepélyességgel állították a régi elefántcsont alak helyére, s mindenki, aki megfordult a kikötőben, alkalmat keresett rá, hogy imákkal és adományokkal megnyerje Asztarté jóindulatát.

A legenda soha nem ment teljesen feledésbe. Emberek születtek és hal-
tak, és a városban sokáig várták, mikor jő el Asztarté és Pygmalion fia, hogy az ígért aranykort elhozza. Több generáció váltotta egymást, amíg Asztarté kultusza hanyatlani kezdett. Ám ott, a kettős sziklánál kiemelkedett a vízből egy új kultuszt teremtő istennő, aki Ciprust mindörökre a szerelem szigetévé tette.

*

És Pygmalion? Őt soha többé nem látták sem a városban, sem a kikötőben. A fejedelmi és a főpapi méltóságot idősebb fiára, örökösére ruházta. Ő maga egész nap a palota egyik hűvös kertecskéjében heverészett, és mutatóujjával nyomdosta puffadozó lábát. Mikor meghalt, uralkodóhoz méltóan sírkamrájába vitték, ahol arany álarcot kapott. Végző akarata szerint fia, a már megvénült egyiptomi rabnőt gazdagon megajándékozva bocsátotta útjára.

Molnár Icsu István: KIRÁLY I., 200x200 mm, rézkarc, 2002